

હાથથી સળગાવતા ગેસથી ચાલતા રસોઈના સાધનો સાથે આવયેતી

ધ્યાનપાન પત્રક 3

પરિચય

આ માહિતી પત્રિકા રસોઈ બનાવવાના વ્યવસાયમાં સ્વાસ્થ્ય અને સલામતીની સંપર્ક કમીટી (હેલ્થ એન્ડ સેફ્ટી ઈન કેટરીંગ ઈન્ડસ્ટ્રી લીએઝન કમીટી), ધંધાદારી અને વ્યવસાયી સંસ્થાઓ, સંઘ, અને દબાણ મુકનારી સંસ્થાઓનું બનેલું છે. ઈરાદો એ છે કે સભ્યોની સંસ્થા અને બીજા માર્ગો દ્વારા રસોઈ બનાવવાના ધંધાઓને આ પહોંચતું કરવામાં આવશે. માર્ગદર્શન હેલ્થ એન્ડ સેફ્ટી એક્ઝેક્યુટીવ દ્વારા નિર્ગમન કરવામાં આવ્યું છે.

સંક્ષિપ્ત

આ માહિતી પત્રિકા હાથથી સળગાવતા ગેસથી ચાલતા સાધનો - મુખ્યત્વે ઓવન, સાથે ઉચી સંખ્યામમાં જે અકસ્માતો થાય છે એની રસોઈ બનાવનારને માહિતી આપે છે. યુરોપિયન નિયમનના દરજ્જા પ્રમાણે નાવ સાધનોમાં સલામતીનું સાધન મુકવાની જરૂર છે જે આવા પ્રકરણો થતા રોકશે. આ માર્ગદર્શિકા રસોઈ બનાવનારને જોખમનો અંદાજો કરવા કહે છે એને ઓવન કે એના જેવા સાધનો માટે કમીટીની ભલામણ સમજાવે છે.

ભલામણ

આ ભલામણો ઓવન અને એવા બીજા બંધ વિભાગો માટે જ્યાં સૌથી વધુ જોખમ છે ત્યાં સુધી જ સિમીત છે. આજ્ઞાકિત પધ્ધતિ મેળવવા માટે રસોઈઆઓએ તેમના પોતાના જોખમનો અંદાજો મારવો જોઈએ અને જ્યાંત નિષ્ફળ જાય તેની સાવયેતી માટે સલામતીનું સાધન ફીટ કરવું જોઈએ અથવા જૂના સાધનોને ધીરે ધીરે કાઢી આવા સાધનોથી સજજ નવા સાધનો લાવવા જોઈએ. તમારા પર શક્ય આજ્ઞાકિત ક્રિયા થાયે એને ટાળવા માટે તમારે.

- રસોઈના સાધનોમાં સલામતીની પધ્ધતિ પર તાલીમ અને સૂચના આપવું જોઈએ. અને પૂરતું ધ્યાન આપવું જોઈએ.
- જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં, જૂના સાધનોમાં જ્યોત ન થાય અને તે માટે જ્યાં નહીં હોય, ત્યાં જ્યોત નિષ્ફળ સાધનો ફીટ કરવા. આ જ્યોત નિષ્ફળ સલામતીનું સાધન એવી ઢખનું હોવું જોઈએ જે એ સાધનના બનાવનારને મંજૂર હોય:
- જો આવા જ્યોત નિષ્ફળ સાધન ફીટ કરવું વાસ્તવિક નહીં હોય, તો કામમાં એવો કાર્યક્રમ ગોઠવો જેમાં આવા જૂના સાધનોને કાઢી જ્યાંત નિષ્ફળ સાધનથી સજજ નવા સાધનો મુકાય. તે દરમ્યાન, સલામતીની યોજના પ્રમાણે સ્ટાફને તાલીમ આપવી અને તેમની દેખરેખ રાખવી ખાસ અગત્યની છે.

- સાધન બનાવનારની સૂચના પ્રમાણે સાધનોની કામમાં સલામતીને ધ્યાનમાં રાખીને નિયમીત દેખરેખ (સર્વિસ) કરાવો.

વપરાયેલ સાધનોને ફરી વેચનારાઓની પણ ફરજ છે કે તેઓ જ્યારે સાધનો પહોંચતા કરે એવા સાધનો વાસ્તવિક રીતે જેમ બને એમ સલામત હોય. આવા વપરાયેલ સાધન ખરીદનારને એ સૂચના આપવામાં આવે છે કે સાધનો સૂચનાની આજ્ઞાનું પાલનકર્તા હોવા જોઈએ.

પાર્શ્વભૂમિકા

એચ.એસ.ઈ. ના તપાસનારાઓએ 1988-1991 ના સમયગાળા દરમ્યાન જે કિસ્સાઓની તપાસ કરી હતી તેમાં આગ અને ભડકાના કિસ્સાઓના અકસ્માતના આંકડાશાસ્ત્ર એ બતાવે છે કે કોઈ નોંધપાત્ર (130) કિસ્સાઓ હાથથી સળગાવતા ગેસથી ચાલતા રસોઈના સાધનોને લીધે થયા હતા. આમાંથી નોંધપાત્ર કિસ્સાઓ (52) ઓવનના લીધે થયા હતાં અને મુખ્યત્વે શાળાઓ અને ઈસ્પિતાલોના રસોઈધરોમાં સ્થિત હતાં.

મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં સાધારણ ઈજાઓ (112) થઈ હતી, તેમ છતાં, મોટા પ્રમાણની ઈજાઓની સંખ્યા (10) હાથો પર અને મોંઢા પર થઈ હતી..

જ્યારે રસોઈના સ્થાને અકસ્માતોમાં આગ અને ભડકાના કિસ્સાઓ ફક્ત 1.6% હતાં: તેમાંથી 80% ના કિસ્સાઓ હાથથી સળગાવતા ગેસના સાધનો દ્વારા થયા હતા, તેથી આના પર ખાસ ધ્યાન આપવું વાજબી છે.

કિસ્સાઓનું મુખ્ય કારણ એ હતું ગેસ ચાલું કરે અને એના પર આગ ચાંપે એમાં વિલંબ થાય, જેથી પૂરતો ગેસ ભેગો થતો, જેમકે ઓવનમાં, જે ભડકો કરતો હતો.

આવા કિસ્સાઓ જ્યોત નિષ્ફળ સલામતીના સાધનો દ્વારા રોકી શકાય છે. દાખલા તરીકે એક થર્મો-ઇલેક્ટ્રીક વાલ્વ વડે. જેમાં ગેસ ચાલુ થાય તેની સાથે સાથે જ જ્યોત પણ આપવામાં આવે છે. દુર્ભાગ્યે, સંડોવાયેલ સાધનોમાં મોટા ભાગના સાધનો ખાસા જૂના હતા અને દરજ્જો (BS 5314: Part 1: 1976) બેસાડવામાં આવ્યો તે પહેલાના હતા એને તેમાં આવા સલામતીના સાધનોની જરૂરિયાત હતી. એ પણ શક્ય છે કે આવા સલામતીના ઢાંચા બેસાડવા હવે વાસ્તવિક નહીં હોય. તેમ છતાં, આ મુશ્કેલી ધીરે ધીરે, જેમ જૂના સાધનોની જગ્યાએ નવા સાધનો, જેમાં આવી સલામતી છે. એ મુકવાથી દૂર થઈ જશે.

આધુનિક સાધનોની રચના હવે ગેસ એપ્લાયન્સ (સેફ્ટી) નિયમ 1972, ને અધિન હોવા જોઈએ, જેમાં મોટા પ્રમાણના રસોઈના સાધનો (મતલબ કે બધાં રસોઈ ઉપલબ્ધ કરનારના સાધનો)માં જ્યોત નિષ્ફળ સલામતી ફીટ કરેલ હશે. એ પણ શક્ય છે કે હાલના સાધનો, જે કામમાં વપરાય છે, તેમાં પણ કામની જયા પર સ્વાસ્થ્ય અને સલામતી (હેલ્થ એન્ડ સેફ્ટી એટ વર્ક) વિગેરે કલમ 1974 અને 1લી જાન્યુઆરી 1997 થી, કામના સાધનોની ઉપલબ્ધી અને ઉપયોગ નિયમન (પ્રોવિઝન એન્ડ યુઝ ઓફ વર્ક ઈક્વિપમેન્ટ રેગ્યુલેશન્સ 1992) દ્વારા સલામતીનું પાલન કરવું પડે.

આ માહિતી પત્રિકામાં સારી પધ્ધતિની નોંધ આપવામાં આવી છે, કે ફરજિયાત નતી પણ તમારે શું કરવું જોઈએ એ પર વિચાર કરવા મદદરૂપ થાય.

આ પ્રકાશનની નકલ જાહેરખબર, સમર્થન કે વ્યવસાયિક ઈરાદા સિવાય છુટથી થઈ શકે કે. આમાં જે માહિતી આપવામાં આવી છે એ હાલની છે 2/95. મહેરબાની કરીને આને સ્ત્રોત એચ.એસ.ઈ. છે એ સ્વીકારશો.

હેલ્થ એન્ડ સેફ્ટી એક્ઝક્યુટીવ દ્વારા છપાયેલ અને પ્રકાશિત કરેલ.